

Zitting 1982–1983

17 607

Overeenkomsten met de Verenigde Staten van Amerika, Algerije en Iran betreffende een garantiefonds in verband met de beslechting van bepaalde geschillen tussen de Verenigde Staten van Amerika en Iran; 's-Gravenhage, 10 juli, 10/13 juli en 13 augustus 1981

Nr. 1 herdruk²

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 28 september 1982. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 28 oktober 1982.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 24 september 1982

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 62, juncto artikel 60, tweede lid en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van de op 10 juli, 10/13 juli en 13 augustus 1981 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Overeenkomsten met de Verenigde Staten van Amerika, Algerije en Iran betreffende een garantiefonds in verband met de beslechting van bepaalde geschillen tussen de Verenigde Staten van Amerika en Iran (Trb. 1981, 155 en 216, 163 en 217, 201 en 218).¹

Een toelichtende nota bij deze Overeenkomsten gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A. A. M. van Agt

¹ Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

² Wegens verbetering datum termijn.

TOELICHTENDE NOTA

De verklaring van de regering van de Democratische Volksrepubliek Algerije van 19 januari 1981 (tekst in Trb. 1981, 155, blz. 5 t/m 10), welke de tussen de Verenigde Staten van Amerika en de Islamitische Republiek Iran bereikte overeenstemming weergaf en waarmee een einde werd gemaakt aan de gijzeling van het personeel van de Amerikaanse ambassade te Teheran, voorzag onder meer in de instelling van een arbitragetribunaal te 's-Gravenhage voor de regeling van vorderingen tussen beide landen en hun onderdanen. De door dit tribunaal toe te wijzen vorderingen tegen Iran zullen worden voldaan uit een fonds onder beheer van de Centrale Bank van Algerije. Dit fonds is geplaatst bij de NV Settlement Bank of the Netherlands, die ter zake optreedt als Depositaris. De directie van deze bank wordt gevoerd door De Nederlandsche Bank NV.

Ten einde te verzekeren dat dit fonds slechts gebruikt zou worden voor de betaling van vorderingen tegen Iran in overeenstemming met de in de Verklaring van Algiers vervatte overeenkomst inzake de regeling van vorderingen, diende dit fonds te worden gevrijwaard van iedere vorm van beslag. Tot dat doel zijn twee vrijwel identieke notawisselingen tot stand gebracht tussen Nederland en de Verenigde Staten op 10 juli 1981 (Trb. 1981, 155 en 216) en tussen Nederland en Iran op 13 augustus 1981 (Trb. 1981, 201 en 218), houdende een overeenkomst waarbij onder meer de beide in Nederland gevestigde banken ter zake van hun medewerking aan de uitvoering van de Verklaring van Algiers immuniteit van rechtsmacht van de drie betrokken landen wordt verleend en waarin voorts het fonds geplaatst bij de NV Settlement Bank of the Netherlands, wordt gevrijwaard van iedere vorm van beslag.

Tussen de met de VS respectievelijk Iran gesloten overeenkomsten bestaan enkele verschillen, welke overigens niet van wezenlijke aard zijn. Zo is in artikel 2, derde lid, van de overeenkomst met Iran een bepaling opgenomen, die in de overeenkomst met de VS ontbreekt. Deze bepaling (2e alinea van het betrokken artikellid) ziet op het verschil van mening tussen de VS en Iran over de vraag of uitbetalingen uit het fonds ook kunnen worden gedaan ter zake van claims waarover het tribunaal geen uitspraak heeft gedaan, maar ter zake waarvan partijen een schikking zijn overeengekomen. Deze vraag van interpretatie is overigens aan het tribunaal voorgelegd. De desbetreffende bepaling beoogt niet meer dan een vastlegging van de positie van Iran ter zake. Praktische consequenties, ook voor wat betreft de uitvoering van de aan de Nederlandsche Bank NV opgedragen taken, heeft een en ander niet.

Een tweede punt van verschil, waarop hier de aandacht moge worden gevestigd, is gelegen in het verschil in formulering tussen artikel 2, vierde lid, laatste zin, in de overeenkomst met de VS en de overeenkomstige bepaling in artikel 2, derde lid, laatste alinea, in de overeenkomst met Iran. Beide bepalingen beperken de vrijheid van de Depositaris voor wat betreft de landen waarin gelden van het fonds geïnvesteerd kunnen worden. De ene overeenkomst doet zulks rechtstreeks, de andere door verwijzing naar de op niveau van de banken gesloten technische overeenkomsten. Ook dit verschil heeft derhalve geen praktische consequenties.

De tussen Nederland en Algerije op 10/13 juli 1981 (Trb. 1981, 163 en 217) tot stand gekomen notawisseling, houdende een overeenkomst, strekt er voornamelijk toe de Centrale Bank van Algerije, die het beheer over het fonds voert, ter zake van dat beheer immuniteit van Nederlandse rechtsmacht te verlenen.

Als uitvloeisel van deze overeenkomsten zijn inmiddels twee Besluiten tot stand gebracht, waarbij het aan deurwaarders wordt verboden om exploiten te doen ter zake van beslagen op of vorderingen verband houdende met de aanwezigheid in Nederland van bedoelde fondsen (Besluit van 13 juli 1981, Stb. 451), respectievelijk idem ter zake van vorderingen tegen de Centrale Bank van Algerije (Besluit van 28 oktober 1981, Stb. 669).

Voor een toelichting op de in de overeenkomsten vervatte regeling zij, voor zoveel nodig, verwezen naar de nota van toelichting, behorende bij deze besluiten.

Aangezien het fonds op grond van de bepalingen van de Verklaring van Algiers zes maanden na de totstandkoming van de Verklaring, dat wil zeggen vóór 19 juli 1981 bij de Depositaris moest worden ondergebracht, dienden de regelingen ter zake van de immuniteit van rechtsmacht van de betrokken banken en de vrijwaring van beslag van het fonds onverwijld tot stand te worden gebracht. Dit vereiste de inwerkingtreding van de overeenkomsten met de VS en Algerije vóór genoemde datum. Aangezien eerst enkele dagen daarvoor overeenstemming over de teksten kon worden bereikt (Nederland werd pas in mei 1981 benaderd met het verzoek om aan een desbetreffende regeling deel te nemen), ontbrak de tijd voor een voorafgaande goedkeuringsprocedure.

Zoals reeds uiteengezet in de brief waarbij de tekst van de overeenkomsten ter voldoening aan artikel 60, tweede lid, van de Grondwet aan de Kamers werd medegedeeld (kamerstuk 17 138) bestond het voornemen de overeenkomsten met Iran en de VS te incorporeren in een meeromvattende overeenkomst met beide landen inzake de aanwezigheid hier te lande van het arbitragetribunaal, voorzien in de verklaring van Algiers en alsdan de *goedkeuringsprocedure met betrekking tot het geheel der overeenkomsten* aan te spannen.

Thans is gebleken dat bedoelde meeromvattende overeenkomst niet binnen de destijds beoogde termijn van enkele maanden tot stand zal kunnen worden gebracht, zodat uitvoering moet worden gegeven aan het destijds aangekondigde voornemen de reeds tot stand gebrachte overeenkomsten aan een afzonderlijke goedkeuringsprocedure, op de voet van artikel 62, tweede lid, van de Grondwet, te onderwerpen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A. A. M. van Agt